

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XIX. évfolyam 12. szám.

Nagy-Várad.

Csütörtök, 1913. január 16.

FEKETE FARSANG.

A csillogó hópelyhek örömpesve száldogálnak a szomorú földtekére. Vigságot, örömet keresnek, mert hisz farsang volna. S csak, amikor a levegőben gyönyörű iverket leírva a göröngyös földre érnek, akkor látják, hogy a szegénység, a szomorúság, a békétlenség, a földhöz tapasztó inség tanyájára kerültek.

Máskor esengő-bongó szánok, kacagó bohémság, tréfás jókedv, öröm, reménység, lilium ábrándok, leányos fehér álmok időszaka volt a farsang.

S hogy elfordult a világ kereke! A mulatságok naptára mennyire megsoványodott, a reduttok fényes parkettes termei be sötéten merednek a semmisségbe. Fekete farsang van. Kinek is volna kedve ma pajzán vigságra, a mikor keleten ágyuk dörögnek, amikor Európa álig fölfegyverkezve állt őrt az államok határszélein, amikor nyomor és inség jajdul fel az alföldi rónákon, a mikor legváltásosabb napjait, a krízis napjait éljük az európai békének. Nálunk is eldördülhet holnap az ágyu, melynek nyomán ezer és ezer család borulhat mély gyászba. Szomorú sejtelmek ülnek vámpir gyanánt az emberi kedélyeken, borzalmas rémlátások káprázódnak szemünk előtt, mindent, mindent, csak a máskor örömteljes farsanggal nem törődhetünk.

Aztán nézzük csak meg a mi szegény politikai viszonyainkat, azt az örült kaoszt, azt a lelket és szívet bántó zürzavart, az egyenetlenkedésnek ezt a szenvedélyes átkos kaleidoszkopját. Hát lehet-e kedvünk farsangolni?!

Szülők sirnak behívott fiaik után,

nem is szólva arról a súlyos gazdasági válságról, mely nyomorral fenyegeti a falu békés népét, a kenyérért, a falatért küzdő polgárokat. Bizony-bizony átok verte meg a magyart. Átok vert bennünket, de azért ne átkozódjunk, hol fel a sors kereke, hol le. Diszharmónia nélkül talán nem is tudnánk élvezni a harmóniát, az örökös jólét talán nem is tudna nyújtani zavartalan boldogságot. A küzdelem az Isten sajátunkká adta, mert annál melegebbek a jólét sugarai.

Fekete farsang van. A nemes arany is feketén kerül a tűzbe, hogy annál ragyogóbban, annál tündöklőbbben kerüljön ki az izzó kohóból.

Ha ma szomorú nóták is illenek a farsangi hangulathoz, de ne essünk kétségbe, mert muló minden ezen a világon és lesz idő, amikor jókedvvel, bőséggel, szeretettel, egyetértéssel, a régi bájos poétikus hangulattal élhetjük át ismét Karnevál napjait.

Szabados Pál.

Az ügyészség megindította az eljárást a párbajok miatt. A rendőri asszisztenciával megvívott politikai párbajok utójátéka a bíróság tárgyalótermében fog lefolyni. A párbajok sokkal szenzációsabbak voltak, semhogy agyon lehetett volna őket hallgatni s így történt, hogy az ügyészség kénytelen volt párviadal miatt bünvádi eljárást indítani a képviselőház elnöke, továbbá Károlyi M. gr és Széchenyi Aladár gr. ellen.

Mínt hogy azonban mindhármukat a mentelmi jog védő palástja fedi, a bíróság kénytelen lesz Tiszát és Károlyit a képviselőházból, Széchenyit pedig a főrendiházból kikérni. A két Ház, tekintettel arra, hogy zaklatás esete nem forog fenn, ki is fogja adni őket s azután a vizsgálóbíró mindhármukat kihallgatja.

A fegyverszünet vége

A mai nap legfontosabb hírei közé tartozik, hogy az összes jelek szerint a szövetséges balkáni államok a fegyverszünetnek véget fognak vetni. Erre enged következtetni az, hogy a balkáni hadseregek parancsnokai instrukciókat fognak kapni, hogy tekintsék a fegyverszünetet befejezettnek. A hatalmak jegyzékének átnyújtásával a balkáni államok külön jegyzéket terjesztenek az ottomán kormány elé, amelyben értésére adják, hogy a békekonferenciát befejezték.

Ez persze más tudósítás szerint csak abban az esetben fog bekövetkezni, ha a porta nem akar semmi szín alatt eleget tenni a hatalmak tanácsának, amely a jegyzékben foglaltatik.

Elégtétel.

Bécs, jan. 15.

A Neues Wiener Tagblatt jelentése szerint ma Prizrendben Mitrovicában feltűzték a konzulátusi zászlókat és a szerb különítmények megadták az Ausztria-Magyarország részéről követelt elégtételt.

A törökök nem félnek.

London, jan. 15.

Resid basa tegnap este a helyzetről a következőket jelentette ki:

— Ha a szövetségesek a tárgyalást ágyujuk szavával akarják folytatni, akkor a mi ágyaunk tudni fognak erre felelni. A háború folytatása nincsen kizárva. Elutazásom idejét még nem állapítottam meg. Európában már csak egy parányi területünk van és ezt meg kell tartanunk. Ez a terület *Drinápoly és erről sohasem fogunk lemondani.* Ez a város Törökországnak második fővárosa és birodalmunknak egyik szentsége, míg ellenben a bolgárok szemé-

PÓTI LAJOS

uri-czipész üzlete Nagyvárad, Uri-utca 23. sz.

a premontrei gimnáziummal szemben.

Ajánlja saját készítményű, mérték szerint a legelegánsabb és legtartósabb cipőit, angol és francia kivitelben. Orthoped cipők orvosi előírás szerint. Javitások gyorsan eszközöltetnek. — Jutányos árak!

ben egy városnál nem egyéb. Nagyon jól tudjuk, a bolgárok miért ragaszkodnak annyira hozzá. Az a titkos vágyuk van, hogy Konstantinápolyba eljussanak. Mihelyt Drinápoly az ő kezükbe kerül, mi törökök nem tudjuk Konstantinápolyt megvédelmezni, de ha Drinápoly a mienk, akkor a bolgárok soha sem fognak Konstantinápolyig eljutni. Ezért akarják a bolgárok ezt a várost, hogy mi se Konstantinápolyt, se a Dardanellákat ne tudjuk megvédelmezni és éppen azért, mert ezen a terven átlátunk, Drinápolyt mindenáron meg kell tartanunk. A szövetségesek nem érik be sokkal, hanem mindent egyszerre akarnak.

Arra a megjegyzésre, hogy Törökország számíthat a nagykövetség garanciájára, Resid basa ezt felelte:

— Ugyan kérem, ne beszéljen nekem a nagykövetség garanciájáról, mert ebbe vetett hitünket teljesen elvesztettük.

A porta hajthatatlan.

Konstantinápoly, jan. 15.

A porta hajthatatlan. Kiamil basa nagyvezér kijelentette a nagyhatalmak képviselőinek, hogy a porta elhatározása Drinápoly dolgában megrendíthetetlen és rámutatott a belső forradalom veszedelmére, amely szintén lehetetlenné teszi a városról való lemondást. Rendkívül nagyszabású intézkedések azt mutatják, hogy a porta el van készülve a háború folytatására. Stambulban nyomtatványokat terjesztenek, amelyekben tiltakoznak a szent sírhelynek hitetlenek részére való eladása ellen. A tisztek titkos gyűlést tartottak, amelyben elhatározták, hogy a szultánhoz memorandumot intéznek, amelyben a hadsereg nevében követelni fogják a háború folytatását. Hire jár, hogy igen sok új-törököt letartóztattak.

A közös akciót elhalasztották.

Konstantinápoly, jan. 15.

A nagykövetség újra elhalasztották közös akciójukat, mert hír szerint a nagyhatalmak még nem tudtak megegyezni az összes kérdésekről. A lépés elhalasztása valószínűen összefügg az általános helyzettel, mert szombaton már minden elő volt készítve a közös jegyzék átadására.

A fegyverszünet felmondása.

London, jan. 15.

Ugy látszik, hogy a balkáni delegátusok a további akcióról már hétfőn akartak tanácskozni, az eszme megvalósítását a hatalmak folyamatban lévő akciója miatt halasztották el. A szövetségesek delegátusai tegnap délben elhatározták, hogy kormányuknak a fegyverszünet fölmondását tanácsolják abban az esetben, ha a porta a nagyhatalmak lépését visszautasítaná. A delegátusok egyértelműen úgy vélekedtek, hogy a mostani helyzet tarthatatlan és félreértésekre adhat okot, de a békekonferencia végleges megszakítása még meggondolandó és semmiesetre sem következhetik be a nagyhatalmak jegy-

zékének átadása előtt. A Morningpost értesülése szerint a szófiai, belgrádi és cetinjei kormányoknak delegátusai táviratban ajánlották a fegyverszünet fölmondását. A Daily News azt jelenti, hogy a bolgár kormány londoni delegátusait felszólította, hogy Londont azonnal hagyják el és utazzanak vissza Szófiába. A bolgár delegátusok, akiknek teljes meghatalmazásuk van, ez ellen kifogást tettek és kivitték, hogy Londont csak akkor hagyják el, ha majd a nagyhatalmak konstantinápolyi nagykövetei átadják közös jegyzéküket és a porta erre kedvezőtlen válaszat ad.

A bolgár delegátusok közölték utasításukat a többi delegátussal és tegnap erről tanácskozás folyt. A görög és a szerb delegátusok tudni akarták, vajjon a bolgárok a békekonferenciából való kilépés után föl fogják-e mondani a fegyverszünetet és hogy a háborúnak újból való kitörése esetére milyen akciót állapítottak meg. A végleges döntés a bolgároktól függ.

Önérzetes bolgár nyilatkozat.

London, jan. 15.

Danev egy újságírónak a következőket jelentette ki: Azért vagyunk itt, hogy békét kössünk, nem pedig, hogy háboruszkodjunk. Mindaddig nem szakíthatjuk meg a tárgyalásokat, a míg a nagyhatalmak jegyzéküket Törökországnak át nem adják és a törökök arra nem választottak. *Mi bolgárok nem beszélünk sokat, hanem inkább cselekszünk és ha majd elérkezik az ideje, gyorsan és határozottan fogunk cselekedni. Már egyszer megleptük a világot és még sokkal nagyobb meglepetésben fogjuk részesíteni.*

A helyzet nagyon komoly.

London, jan. 15.

A diplomáciai körök nagyon komolyan tartják a helyzetet és azt hiszik, hogy a békét csak úgy menthetik meg, ha Törökország a legutolsó pillanatban enged. A Times azt írja, hogy Ferdinánd királynak és minisztereinek Musztafabasába való elutazása összefügg Drinápoly átadásával és hogy a törökök még csak Jusuf Izeddán hercegnek a török trónörökösnek alkalmat akarnak nyújtani arra, hogy Drinápolyt elhagyhassa.

Török pártvezérek letartóztatása.

Konstantinápoly, jan. 15.

A miniszteri tanács elhatározta, hogy a rendkívüli helyzet miatt és a belső rend érdekében több pártvezért előzetes letartóztatásba helyez és esetleg az anatóliai várakba szállíttat el. Ez a határozat császári megerősítésre szorul.

Konfliktus Belgrádban.

Belgrád, jan. 15.

Sándor herceg trónörökös, mint főparancsnok és a hadügyminiszter között konfliktus támadt. A főparancsnok több tisztet a legutóbbi háborúban szerzett rendkívüli ér-

demeikért soron kívüli előléptetésre ajánlott. A hadügyminiszter erről hallani sem akart, mert az alkotmány értelmében csak öt illeti meg az előléptetésre való ajánlás. A kabinet szolidaritást vállalt a hadügyminiszterrel s azt kívánta, hogy csak oly tiszteket lehessen előléptetni, akik az előírt vizsgák letétele által erre jogot szereznek. A konfliktust állítólag már elintézték, de általánosan föltűnt, hogy a tegnapi újév alkalmából semmiféle katonai ukáz nem jelent meg.

Szkutari körül.

Cetinye, jan. 15.

A montenegrói előcsapatok tegnap Skutari belsejében puskatüzélést hallottak. Azt hiszik, hogy a török csapatok egy része föllázadt. Már több nap óta az a hír van elterjedve, hogy Skutariban súlyos belső zavarok vannak. A városból menekült malisszorok azt jelentik, hogy a helyőrség legnagyobb része a város átadását követeli, amit Hasszán Riza basa minden erejével megakadályozni igyekszik.

Kegyetlenkedések.

Berlin, jan. 15.

A Tageblatt szaloniki-i tudósítója újabb részleteket közöl a Macedóniában és Albániában elkövetett kegyetlenségekről. A meggyilkolt mohamedánok száma negyedmillió. Am bár a görögök is sok gaztettet követtek el, de a legtöbb kegyetlenség miatt mégis a bolgárokat és a szerbeket kell vádolni. Ezek között azonban elsősorban a bandák és a komitácik bűnösök. Szeresz és Vavala jársokban a lakosság görög uralom alá kíván jutni. A bolgárok itt nemcsak a mohamedánok ellen, hanem a görögök ellen is rendkívül sok kegyetlenséget követtek el. Sehol sem türik a görög zászlót s nem engedik meg, hogy görög hajók árujukat partra szállítsák.

A helyzet változatlan.

Bécs, jan. 15.

A külső helyzet ma sem változott. A hatalmak együttes jegyzéke átadásának idejét még nem állapították meg. Erről a konstantinápolyi nagykövetség fognak határozni. Valószínű azonban, hogy már hónap meg fog történni ez a lépés. A hatalmak még biznak abban, hogy ez a lépés eredménnyel fog járni. Arra nézve, hogy ellenkező esetben mi történjék, a kabinetek még nem határoztak. Az állítólagos flotta tüntetésről szóló jelentések nem felelnek meg a valóságnak. A hatalmak csak akkor fognak Konstantinápoly elé hadihajókat küldeni, ha az idegenek élete és vagyona veszedelemben forogna. Ennek az intézkedésnek azonban egyáltalában nem volna flotta tüntetés karaktere. A román-bolgár kérdésben sem történt változás. Ami azt a londoni jelentést illeti, hogy Jonesku Take el akar utazni Londonból, beavatott helyről azt jelentik, hogy még ez sem jelentené az ellentétek kiélesedését, mert a tulajdonképpeni román megbízott nem Jonesku, hanem Misu londoni követ.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében
fűszer-, esemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

Drinápolzi jelentés.

Konstantinápoly, jan. 15.

(Saját tudósítónktól.) A hadügy-miniszter közli a drinápolyi parancsnok e hó 13-áról kelt táviratát, mely így szól:

— Az összes tiszték életben vannak. Élelmünk bőségesen van.

Ujra összeült a reunion.

London, jan. 15.

(Saját tudósítónktól.) A reunion tagjai ma délután 1 órakor ismét összeültek tanácskozni.

Az ellenzék politikája.

A szövetkezett ellenzéki pártok közös intéző bizottsága pénteken ülést tart s ezzel kezdetét veszi a komoly politikai élet. Az intéző bizottság ülése a szövetkezett ellenzék taktikája felett fog dönteni. A legközelebbi ülésekkel ugyanis Szmrecsányi és Zboray kivételével az összes kitiltások lejárnak, határozni kell tehát afelől, hogy vajjon az ellenzék bemenjen-e az ülésterembe, vagy sem. Az ellenzék egyik vezető férfija ma munkatársunk előtt így nyilatkozott:

— Addig, amíg Tisza az ellenzék egyetlen tagját rendőrökkel megakadályoztatja abban, hogy az ülésen megjelenjen, az ellenzék nem teszi be lábát a törvénytelenségek parlamentjébe. Mert egészen mindegy, hogy két, vagy husz, vagy száz képviselő ellen irányul a rendőri brutalitás. A rendőrkordon a Ház előtt van s ez elég ok arra, hogy az ellenzék távol maradjon a „tanácskozástól.” Ha azonban a kitiltások letellenek, az ellenzék valamennyi tagja a helyén lesz.

A képviselőház hétfői ülésén tehát még az eddigi képek ismétlődnek meg. Az ellenzék az Országház kávéházban gyülekezik és nagy csoportban a parlament elé vonul, hogy tiltakozzék Pavlik kirendelése ellen.

A munkapárt elnöksége a legközelebbi napokban felszólítja a pártok vezetőit, hogy nevezzék meg azokat a képviselőket, akiket a 40 tagú választójogi bizottságba szándékoznak delegálni. Hir szerint ezek a levelek — felbontatlanul kerülnek vissza a munkapárthoz.

A „Népszava” mai számában a „Polgárság és a választójogi sztrájk” cím alatt érdekes cikket közöl. A cikk elismeri, hogy a készülő nagy sztrájk elsősorban a városi polgárságot érinti s neki is okozza a legtöbb, a legnagyobb kárt. De a nagy sztrájk — mondja a „Népszava” — nem a szociáldemokrata munkásságtól, hanem a polgárságtól függ. Mihelyt az egész polgárság vagy legalább annak egy elég tekintélyes része harci sorban áll a választójogi javaslat ellen, de komoly, elszánt és a következtetéseket levonó módon: abban a pillanatban megszűnik a munkásokra nézve a sztrájk szükségessége. És bizonyos, hogy akkor a sztrájk el is fog maradni.

Valódi Amerikai és Chas-sula cipők, legjobb Bor- alino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szereshetők be.

Hirek a vármegyéből.**A megyei napidijasok mozgalma.**

A vármegyeházán ismét két állás üresedett meg. Az egyik az árvaszéki iktatói, a másik egy segéd irodatiszti állás. A két helyre tegnap hirdette meg a pályázatot az alispán. A pályázat határideje februárban jár le. Az iktatói állásra, mely a X-ik fizetési osztályba van sorozva irodasegédtszettel fognak kinevezni, míg a másik helyre a pályázati hirdetmény szerint igazolványos altiszt tarthat igényt.

Tegnap, mikor az alispán intézkedése köztudomású lett, a vármegyeházán nagy elégtelenséget okozott a napidijas irnokok között. Eddig ugyanis azzal biztatták az évtizedek óta szolgáló napidijasokat, hogy többet nem fognak kinevezni igazolványos altiszttel, mert az új véderőtörvény gondoskodni fog az igazolványos altisztről s így nem zárják el az előmenetelt a vármegyén szolgáló családos napidijasok elől.

Jelenleg 2—3—3:50 fillér fizetésért dolgoznak a megyén ezek a családos emberek. Sehol az egész országban nincs még egy hivatal, ahol ennyi szolgálati idő után ne volna előhaladásuk az embereknek. Eddig négy helyet kaptak már meg az igazolványos altisztek. Most ismét el nyernek két helyet, tehát már hat helylyel lesznek hátravetve a napidijasok.

Jellemző, hogy a belügyminiszterhez már ebben a dologban feliratot küldött a vármegye, amelyben felvilágosította a minisztert, hogy Biharmegyében a napidijas irnokok más elbírálás alá esnek, mert más jogokkal és kötelezettségekkel vannak ellátva, mint bárhol az országban. A napidijasok itt ugyanolyan jogokkal bírnak mint az irodatisztek, tehát velük szemben az igazolványos altisztek nem részesíthetők előnyben. Még csak választ sem adtak a törvényhatóság feliratára.

Most a vármegyén újból fel fognak irni a miniszterhez és sürgetni fogják a választ. Ha a miniszter kedvezőtlenül fog intézkedni a vármegye feliratára, úgy a napidijasok kérni fogják, hogy a vármegye saját költségére szervezze át a mai napidijási állásokat irodatiszti állásokra. Ha még sem fognak segíteni a napidijasokon, akkor valamennyien elfogják hagyni a vármegyét.

Megírta a „Tiszántúl” azt a kulturbotrányt, amelyet a vármegyében tartott közegészségügyi vizsgálat alkalmával fedezett fel a közigazgatási hatóság. Olyan iskolákat talált a vizsgálat a vármegyében, ahol igazán nem tanítani, de még tartózkodni is veszélyes. Különösen a magyarcsékei járásban voltak ilyen iskolák. Ezeket aztán be is zárták azonnal s az alispán intézkedett, hogy ez iskolák rövid idő alatt oly állapotba hozassanak, hogy akadálytalanul lehessen azokban tanítani. Valahára lesz már Biharmegyében is kulturrend.

A váradszentmártoni posta- és távbeszélő hivatal már évek óta huzódó ügye közismert az olvasó előtt. Igazán nem lehet még gondolni sem, hogy mikor lesz már tényleg fel is állítva. Dacára annak, hogy úgy Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyző, mint Nagy Márton főszolgabíró mindent elkövetnek, az ügy folyton tovább húzódik. Na, ha ilyen gyorsan halad, mint eddig, tíz év múlva talán lesz belőle valami.

A vármegyeházára csomagszámra érkeznek be a községek számadásai és költségvetései, amelyek valamelyik törvényhatósági közgyűlésen fognak végleges elintéztést nyerni. De nem lehet szó nélkül hagyni azt, hogy több községnek még az 1911. évi szám-

adása sincs jóváhagyva. Hát hogyan lehessen akkor a múlt (1912.) évit elkészíteni?

Dr. Miskolczy Ferenc, Biharvármegye főispánja értesítette a vármegye alispánját, hogy a zsákai anyakönyvi kerület anyakönyvvezetőhelyettesévé Veres Balázst nevezte ki.

**Pisztolypárbaj
színész és hadnagy között.**

A ferde társadalmi szokások és a vasmarku katonai törvények fegyver elé állítottak tegnap két fiatal embert. Azelőtt 48 órával semmi közük sem volt egymáshoz, nem is ismerték egymást és tegnap délelőtt kifeszített mellel állottak szembe egymással, otromba pisztolyokból háromszor lőttek egymásra, hatalmas és buta ólomgolyókat. A segédek azt mondják, hogy a szemük sem rebent. A nagy golyók borzalmas roncsolást vittek volna végbe a testben, szakították a húst.

S a két fiatal ember könnyelműen kockára tette az életét, karrierjét.

Nagymérvű könnyelműség ez az illetőktől, de ők tulajdonképpen nem is annyira hibásak, mint a társadalom, amely még tűri ezt a középkori, barbár intézményt. Persze kelli ez a hősi, bátor gesztus főleg katonáéknak, akik így akarják megvédeni az aranygallér szeplőtlenségét.

Embertelen és antikulturális mód ez. Es tulajdonképpen miről volt szó? ... Miért kellett mézárszék elé állítani két embert?

Annak idején mi is megirtuk azt a konfliktust, amely az egyik mulatóhely éjféli helyiségében történt, Turányi Alajos színész és Bába Károly honvédhadnagy között. A forró levegőjű blacheban bizony hamar megesnek apróbb surlódások, amelyeket nem szokás nagyon komolyan venni.

Ebben az esetben azonban annyira elégedett a konfliktus, hogy csakis ezt az utat választotta a hadnagy rangja megmentésére. Mögötte állott az egész kegyetlen hadsereg s az egész barbár vorszif. Verekedni kellett és így a hadnagy provokáltatta Turányit hétfőn este, aki el is fogadta a kihívást.

Tegnap délelőtt 10 órakor aztán meg is történt a párbaj. Szerencsére vér nélkül folyt le.

A feltételek rendkívül súlyosak voltak: 30 lépés távolság, 5—5 lépés avance, a csütörtök nem számít lövésnek, háromszori golyóváltás és 10 mp-nyi célzási idő. A párbaj helyén elsőnek Bába Károly jelent meg segédeivel Podhraczký Andor főhadnaggyal, Kalapos Barna hadnaggyal és orvosával dr. Konrád Bélával. Pár perccel utána érkezett meg Thurányi Alajos két segédeivel Horkay Elemérrel és Fodor Friggyessel, valamint dr. Roszkopf Béla orvossal.

A párbajt a honvédhapadródiskola lovardájában tartották meg.

A párbaj lefolyását Thurányi Alajos a következőképpen mondja el:

— A segédek nem maradtak közelünkben sem.

A terem közepére vonultak. A jel megadása után mind a ketten előre léptünk és nyugodtan célba vettük egymást.

Mind a ketten hosszasan és elszántan előzünk... Eltelhetett már 5 másodperc, amikor hallottam, hogy ellenfelem pisztolya csütörtököt mondott.

... És ekkor én kimozdítottam karomat a célvonalból. Öt centire. Ez elég volt arra, hogy a golyó oldalra repüljön.

A segédek mélyen fellélekzettek, amikor látták, hogy sértetlenek vagyunk. Ellenfelem nem élt a pótlóvél jogával. A második és harmadik lövés már szinte vígan ment.

A harmadik után letettük a pisztolyokat s önkénytelenül megindultunk egymás felé. Melegen megszorítottuk egymás kezét és megöleltük egymást.

A katonatisztek el voltak ragadtatva a felek nyugalmától. Kijelentették, hogy ritkán láttak ilyen nyugodt és szerencsés lefolyású párbajt.

Széttepte a gép.

Borzalmas szerencsétlenség előidézője volt kedden este egy meggondolatlan ember Biharlonkán. Toma Románnak hívják a gondatlan embert, aki tudatlanságában képes volt széttepetni testét a gépek kerekeitől. Toma Román a lonkai la Roche és Darvas-cég telepén volt mint egyszerű munkás alkalmazva. Kedden este 7 órakor a géptermében több munkással egyetemben dolgozott. A munkásnak, hogy-hogy nem észébe jutott, hogy ő leveszi a sebesen forgó szíjat a hajtó kerekekről. Ez a művelet valószínűsítő Isten kísértés, s aki megkísérli a szíj levételét, föltétlenül a gép által roncsolatja magát össze.

Román egy léce kerített és azzal akarta levenni a szíjat. Társai, akik látták Román munkáját figyelmeztették a veszedelmes játékra:

— Összetör a gép Toma!

— Ne félj semmit, jó kezekben az a léce!

Es a szerencsétlen ember neki fogott a borzalmas dolognak.

A következő pillanatban hátborzongató sikoltás töltötte be a géptermet, tulszárnyalva a gépek bugását is. Rémitő látvány volt, ami ezután következett. Az emberek elfedték arcukat és rémülten várták a következményeket.

Románt, mint tollpihet kapta el a gépszíj s röpitette a magasba. Nem telt bele egy perc az előbb még ép egészséges erőtől duzzadó ember teste cafatokban hevert a gépterm különböző helyein. A szószoros értelmében széttepte a gép Románt. A sebesen forgó kerekek a véres összezuzott testrészeket örületes módon szórták magukról. Mint egy megbőszült vad óriás, akit felbosszantanak s bosszujában széttepi támadóját s dühösen csapkodja testrészeit távol magától, úgy nézett most ki a bosszuálló gép.

Most már leesett a szíj, pár percig még forogtak a neki lendült kerekek, aztán csend volt a teremben. A megrémült emberek jelentették az esetet a gyár vezetőségének, majd a hatóságnak.

Mikor a vizsgálatot megtartották, még a gépeken ott voltak a megaludt véresöppek s a testrészek nagy rendetlenségben hevertek szerte szét. A vizsgálat megállapította, hogy

Toma Román saját vigyázatlanságának esett áldozatul s gondatlanság nem terhel senkit. A hatóság a temetési engedélyt kiadta.

..HIREK..

...

*** Dr. Radu Demeter itthon.** Dr. Radu Demeter nagyváradi gör. kath. püspök tegnap hazérkezett Lugosról, ahol Frentiu Traján Valér új püspöknek folyó hó 14-én románok Ujév napján tartott felszentelésén volt jelen.

*** A szükséglakások építése.** Nagyvárad város törvényhatósága még az elmúlt év derekán elhatározta hat szükséglakás építését s a határozat azóta a belügyminisztériumban várja a jóváhagyást. Lukács Ödön adóügyi tanácsos a tegnapi tanácsülésben kérte a polgármestert, miszerint legközelebbi budapesti útja alkalmából járjon el ebben az ügyben a miniszternél, hogy a szükséglakások építését a tavasszal megkezdhesék.

*** Az Urak Mária kongregációja** ma, csütörtökön fél hétkor tartja rendes összejövetelét.

*** A Katholikus Népszövetség** közgyűlése elé széles körökben élénk várakozással tekintenek. Ez a közgyűlés lesz a beszámoló a Népszövetség első évéről, helyesebben csak nyolc hónapjáról, mert hiszen a Népszövetség csak májusban alakult meg. E rövid idő dacára a nagyváradi Népszövetség máris rendkívül eredményes és nagy munkásságra tekinthet vissza. Elterjesztette a katolikus sajtót, szervezte a népszövetségi jogvédelmet, megalakította a Népszövetségi Hitelszövetkezetet és azonfelül értékes előadások egész sorozatával erősítette a keresztény öntudatot. A beszámoló közgyűlésen minden szóba kerül, azonfelül rendkívül emeli a közgyűlés jelentőségét, hogy az ünnepi beszéd tartására sikerült az országos nevű szónokot, dr. Vass Józsefet megnyerni. A közgyűlést a főgimnázium dísztermében vasárnap d. u. fél ötök tartják meg; utána fél kilenckor a Vigadó dísztermében a Katholikus bált tartják meg. Ugy a közgyűlésen, mint a bálon a keresztény társadalom minden rétege meg fog jelenlenni, hogy ezzel is dokumentálja a keresztény testvéri egyetértést.

*** A főzőiskola felügyelő-bizottsága.** A Bottó-féle főzőiskola felügyelő választmányának megbízatása a múlt év végénél lejárt. A városi tanács tegnapi ülésében abban állapodtak meg, hogy az újabb három évre az eddigiek közül az újabb Martnyi Imre, Nagy Károly és Balogh Döme megválasztását, Kepes L. Miklós és Sinka Ferenc helyett pedig Tátray Sándor és Kiss Károly megválasztását javasolják a közgyűlésnek.

*** 7000 köbméter tűzifát vásárolt a város.** A fakartell adta az impulzust ahhoz, hogy Nagyvárad városa a saját szükségletére és eladásra is tüzelő szenet és fát szerezzen be. A széneladást már egy hónap óta ellátja a városi villamosmű, Komlóssy József gazd. tanácsos pedig gondoskodik, hogy megfelelő mennyiségű tűzifát

szerezzen be. Előzőleg már 6000 köbmétert vásárolt, tegnap pedig bejelentette a tanácsnak, hogy újabb 1000 köbméter tűzifát sikerült beszereznie. Természetesen a beszerzett fa még kint van az erdőn s most megfelelő területről kell gondoskodni, ahova a beszerzett famennyiséget beraktározzák. Legalkalmasabbnak találták erre a célra azt a városi területet a vasuti állomás közelében, amelyet Fröhlich János bírt a várostól bérben. El is határozta a tanács, hogy a földterületet felmondja.

*** Elévült kihágási ügyek.** A nagyváradi rendőrség kihágási ügyosztálya még az elmúlt év május 1-én áttett 15 darab ügyet az ügyészséghez szakvélemény megadása végett, azonban az ügyészség ezeket az ügyeket, az érdekelt felek nagy örömeire, csak a múlt év december 13-án intézte el s így azok elévültek. A városi tanács megbízta a polgármestert, hogy indíton vizsgálatot az ügyben, kit terhel a felelősség az elévülés miatt.

*** Uj regényünk.** Akik olvasását megkezdették, gondolatban máris benne vannak az író művészi hangulatai révén VIII. Bonifác pápának színes világában. Ez a világ a történelemnek, az izgalmas, a harcokkal, a jubileumokkal, az intrikákkal és nagy elhatározásokkal megtelt történelemnek eleven képe. A regény írója éles szemmel és kiváló finom műérzéssel látja és ábrázolja azt a kort. Mint vérbeli író, úgy ábrázol, hogy a nagy távolság ellenére is embernek látja az embert, akinek nagy elhatározásai, vagy kisínyes botlásai, sértett önérzete és megszengett szenvedése gyurják a történetet. De ez még csak háttér. Ebben a háttérbe állítja bele a kiváló író művészi szeme azokat az alakokat, akiknek lelki élményei sokkal közelebb esnek hozzánk, mint a politikai történelem szereplőit: a Giotto-kat, Dante-kat, a Pisano-kat, az ébredő irodalom, a szárnyra lendülő nagy művészet örök alakjait. A műtörténet ezeknek csak műalkotásaival ismertet meg bennünket. Ez a regény a lelküket akarja megszólaltatni, azt a forró melegséget, amely eleven értékeket termelt. S ez elevenséget a regény, a lélekábrázolás e nagymestersége közelebb hozza a megértésünkhöz, mint sokok műtörténet. Paola Colonna pedig s azok a fekete fordulatú tragédiák, amelyek véle és körülötte játszódnak le, a lelkünkbe még jobban belemarkolnak: a regény elsőrendű, tanulmányos volta mellett teszik meg ezt a hatást, amelyet katharizsának nevezünk, amely egyrészt művészi izlésünk kifejlődött voltának legelső mértéke, másrészt elsőrendű tényezője és útja belső elmerülésünknek, önismeretünknek. Ajánljuk tisztelt olvasóinknak nem pusztán szórakozó, hanem komoly és okulást merítő figyelmébe.

*** Halálozások.** Két régi polgára halt el tegnapelőtt Nagy-Váradnak. Hillinger Lipót, a Fekete Sas és a Rózsabokor évtizedeken át volt bérője, Nagy-Várad város törvényhatóságának hosszú ideig volt tagja, 84 éves korában elhalt. Az utóbbi években teljesen visszavonulva élt Nagy-Váradon, Szacsavay-utcán. Temetése tegnap délután ment végbe, nagy részvét mellett. — A másik halott Erődi Hermann eukrasz, aki hosszas betegség után hunyt el. Erődi jóhírnevű eukraszdjára régebben a szinkör udvarán volt, ezelőtt mintegy évtizeddel azonban a Kaszinó épületbe költözött. Nemrégiben adta el üzletét. Temetése tegnap délután volt, nagyszámu résztvevő közönség jelenlétében.

*** Téves információ.** Az „Uj Nagyváradi” mai számában *Megölöm a főszolgabíró* című közleményre a rendőrkapitányi hivatal a való tényállást a következőkben közli: *Wertheimstein* Henrik dr főszolgabíró arról értesült, hogy *Juhász* Elemér volt drágánfalvi jegyző, akit tegnap rágalmozás miatt 14 napra ítelt a nagyváradi kir. törvényszék, az ítélet kihirdetése után azzal fenyegetődött, hogy a főszolgabíró bosszút fog állni. A főszolgabíró, ismerve *Juhász* ideges természetét, amit a tárgyalás izgalmai csak fokozhattak, felhívta nevezetűre a rendőrség figyelmét. A közleményben megírt revolveres kaland téves információknak alapult.

*** A mozik és a szinpad.** Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatala az őszszel lebontatta a mozgó színházak szinpadait, amelyeken a mozgóképeken kívül, különböző attrakciókat mutattak be. A rendőrség ezen végzése ellen a *Vigadó* és *Apolló* mozik tulajdonosai felebkeztek s kijelentik, hogy olyan szinpadot építtetnek, amely ellen nem lehet kifogás, ha csak nem az a cél, hogy a színházat megmentsék a konkurenciától. A városi tanács a felebkezés folytán kimondotta, hogy egy bizottság vizsgálja meg a mozik szinpadait tűzrendészeti szempontból s ezen bizottság véleménye alapján a főkapitány az ügyben tartson újabb tárgyalást.

*** A város és a katonai kincstár.** Tudvalóval Biharvármegye elakarja adni az újvárosi Fűzes mellett levő u. n. Körözslaktanyát. Nagyváradi városa hajlandó a laktanyában elhelyezett huszár pótkeret század részére megfelelő laktanyát építeni, ha a Körözslaktanyát méltányos áron megkaphatja a vármegyétől. A laktanya szomszédságában van több katonai kincstári épület: szénaraktár, fedett lovarda, amelynek területét majdnem egy fél századdal ezelőtt ingyen adta át Nagyváradi városa a katonai kincstárnak. A harmadik vashíd építése és a laktanya felépítése folytán ezt a környéket rendezni akarja a város s ezért már korábban megkereste a hadtestparancsnokságot s felajánlotta a felépítmények megvételét, természetesen azon feltételben, hogy a területet ingyen bocsátja vissza a katonai kincstár Nagyváradi városának. A temesvári hadtestparancsnokság azonban most azt írja a városnak, hogy a terület forgalmi értékét is becsültesse meg a város, hogy az eladásnál ezt is számításba vehessék. Nagyváradi városa újabb átiratot intéz a hadtestparancsnoksághoz, amelyben kifejti, hogy az új kaszárnya építésére azért tette meg Nagyváradi városa oly előzékenyen ajánlatát, mert azt hitte, hogy a katonai kincstár is méltányos lesz a várossal szemben, megelégszik a felepítmények megvételével s a város által ingyen adott területet szintén ingyen bocsátja vissza.

*** Zsebmetszők munkája.** Stein Elek nagyváradi lakos tegnap este 11 órakor Budapestre induló vonatra szállt. Midőn Budapestre érkezett, akkor vette észre, hogy sötét kék bankjegytárcáját ismeretlen tettes ellopta. Panaszát Budapesten a rendőrségen megtette. Előadta, hogy tárcájában 3 drb 100 koronás, 4 drb 20 kor., 1 drb 10 koronás bankjegy volt. Továbbá 1 drb 3000 ezer, 1 drb 2923 koronáról szóló *Lázár Antal* és társa által aláírt és 1 drb 550 koronáról szóló *Holló Lajos*, *Sümei Vilmos* és társa által

aláírt leszámítolatlan váltókat tartalmazott az ellopott pénztárca. Azt hiszi a panaszos, hogy már a nagyváradi állomáson károsította meg egy ügyes zsebmetsző. A bűnügyi osztály a tolvaj kézrekerítése iránt a nyomozást folyamatba tette.

*** Rendőri hírek.** *Kupferstein* Rudolf helybeli lakos ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, hogy zöldfa-utcai lakásának pincéjéből 2 zsák krumplit elloptt. — *Bux* Miksa kovácsmester ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, hogy az udvaráról egy 4 kerekű zöldre festett kézi kocsit elloptt. — *Pethő* Mariska tanulóleány az Uri-utcán igyekezett a Fő-utca felé, mely alkalommal egy 10 koronás bankjegyet elveszített. Utánna jött egy kalapos hölgy, kinek nevét nem tudja, azt hiszi, hogy azon ismeretlen hölgy vette föl az ő 10 koronás bankjegyet. Kéri, küldje el neki a „Blaha”-féle üzletbe, mert neki a kárt meg kell téríteni.

*** Korcsmai verekedés.** A magyarországi járásban Biharodobrosdon a románok ujéve alkalmából általános mulatozás volt a korezmában. A csendes idogálás később vad tivornyává fajult, mely természetesen nem fejeződhetett be bieskázás nélkül. A falu két legjobb barátja *Popa* Demeter és *Árgyelán* Vazul éjjel tájban kést rántva rohantak egymásnak és egymást alaposan összeszurkálták. A súlyosan sérült emberekhez a magyarországi járási orvost hívták ki, akiért szánkót küldött a két familia rokonsága. Utközben a szán felborult és az orvos oly szerencsétlenül bukott a hóra, hogy a kezét összevissza törte úgy, hogy alig tudta a két összeszurkált embernek az első segélyt nyújtani.

*** Gyászrovat.** Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra tegnap délután *Jámbor* Istvánt, a vármegyének tüdővészben elhalt segédtisztját. A temetésen igazán meghatóan nyilvánult meg a kártársi szeretet, amelyről nevezetes lett Biharvármegye székháza. A temetési gyászszertartáson megjelentek *Keszthelyi* Zoltán vármegyei főjegyző vezetésével úgy az alispáni hivatalhoz, mint az árvaszékhez beosztott tisztviselők, akik utolsó útjára is kikisérték az elhunytat az olasz-i temetőbe, ahol az olasz-i ref. segédlelkész bucsuztatta el megható szavakkal a hátramaradottaktól. Aztán a vármegyei diszhajduk őrizete mellett elhantolták *Jámbor* Istvánt. A díszes temetést a *Weiszlovits-cég* rendezte.

*** A Nőegylet elszámolása.** Az Erzsébet árvaház és a *Lujza* Otthon karácsonyfa felállításához az alább felsorolt nemeszivű adakozók voltak szivesek adományokkal hozzájárulni:

Sürger Bertalanné 3, *Winkler* Jozefa 20, gróf *Stubenberg* Józsefné 50, *Schuch* Károlyné 5, *Sztruszka* Imréné 1, N. N. 1 kor, *Hosszu* Jánosné 2, N. N. 60 fill., *Nagy* Ödönné 3, dr. *Géher* Lambert 10, *Neuländer* és *Weisz* 4, N. N. 40 fill., *Andrényi* és fiai 10, özv. *Geher* Antalné 9, F. J. 2, *Pozsonyi* Olga 1, *Pozsonyi* Lacika 1, P. 1, *Darvassy* Lajosné 5, dr. *Árdelán* Jusztinné 3, *Sebestyén* Lajosné 3, dr. *Konrád* Márk 3, *Ferdényi* Olivérné 3, *Tóth* Imréné 3, *Medvigy* Mihályné 3, *Frankó* Endréné 3, *Fekete* Sándor 2, *Farkas* István 2, *Bognár* Sándor 5, özvegy *Sürger* Mihályné 5, *Weinberger* 1 zsák liszt, *Wechslerné* cukorkák, dr. *Medvigy* Ferencné 3 liter rum és negyedkilo tea, *Fröhlich* Józsefné mézeskalács, *Láng* József irkák és tolltartók, 1 doboz toll és ceruza, *László*- és *Hunyadi*-malmom 1 zsák liszt, *Moskovits* Adolf és fia 1 zsák liszt és rizs, dr. *Molnár* Imréné liszt

kák, *Vidor* 11 db meséskönyv, *Huzella* játékok, csomag tea és babák, *Des Escherolles-Kruspér* Sándorné 300 db alma, 36 fejkendő, 80 méter fekete ruha, *Markovits* Antalné 20 liter zsir, *Novomeszky* Imre karácsonyfa dísz, *Darvas* István 1 üveg rum, *Aszódy* 2 csomag szaluncukor, *Csatáry* 2 üveg rum, füge, narancs cukor, *Geher* Antal 3 üveg rum, *Herschmann* Fülöpné 2 k. cukerli, *Fehér* Gyula 5 üveg bor, *Kiss* Károly 5 üveg bor, 5 darab malac, *Winkler* Jozefa füge, hagyma, dió, szappan, *Lausch* Károlyné füge, cukorka, *Stepper* Ottó 2 tálcza teasütemény, *Grunwald* Henrikné 3 doboz tea sütemény és 3 doboz szaluncukor, *Petrovits* 1 doboz karácsonyfadísz, özv. *Kádár* Jánosné füge.

1913. jan. 12-én rendezett táncestélyen felülfizettek.

Harmathy Károlyné 6, *Winkler* Jozefin 10, *Pallay* Lajosné 10, *Schwartz* Abrahamné 2, özv. *Klein* Miksáné 2, *Markovits* Dezső 2, *Füredy* Lászlóné 4, özv. *Brányi* Gézáné 10, *Komzsik* Alajosné 2, N. N. 2, *Vucskies* Aranka 2, *Óváry* Sándorné 5, *Nagy* Ödönné 1, *Balogh* Kálmánné 4, dr. *Fássy* Lajos 5, dr. *Major* László 2, özv. *Holvéd* Vilmosné 5 korona.

A nemes szivű adakozóknak hálás köszönetet mond az elnökség.

x Szülők figyelmébe. Legszebb karácsonyi ajándék jól tanuló fiuk részére egy jól övő flóbert. A legnagyobb örömet csakis ezzel szerezhetünk, s semmi más ajándék nem teszi meg azt a hatást, mert a fiuk vérében már benne van a fegyver iránti vágy, ezt minden felnőtt férfi tapasztalatból tudja. Tehát a fainknak örömet akarunk szerezni és őket a tanulásra serkenteni, úgy vegyünk **Ladányi** puskaműves *Rákóczy* uti üzletében, ahol jótállás mellett lehet mindenféle árban a legjobbat kapni. Töltények és fegyverjavítások, új fegyverek, lőpor és serét vadászati kellékek nagy választékban. Telefonszám: 269.

x Egy igazán életrevaló és házagpótló intézmény betöltésére vállalkozott egy erre minden tekintetben hivatott és kiváló kvalitásokkal bíró kereskedelmi szakember: *Donát Károly*, ki lakásán, Szabadság-utca 5. szám alatt egy az egyszerű és kettős kereskedelmi könyvvitelt, a magyar és német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi számtant, valamint magyar és német kereskedelmi levelezést és a kereskedelmi könyvek felfektetését felölelő tanfolyamot nyitott. Ezen új és minden tekintetben figyelemreméltó intézmény iránt már eddig is óriási érdeklődés mutatkozik s mi a magunk részéről is kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt érdeklődők figyelmét ezen tanfolyam látogatására felhívni és mindenkinek a saját érdekében ajánlani.

AZONNAL BÉRBE ADANDÓ

Nagyszalontán az állomástól 5 perenyire levő ház két szobával és egy üzlethelyiséggel, gazdasági épületekkel, ház mellett 10¹/₄ hold belsőség sok gyümölcsfával, nagyon alkalmas kertészkedéshez, a határban 9¹/₂ hold prima szántóval. Bővebbet **TUKKA GERGELY** bérbeadónál **Isaszegen** Pest-megyében.

x TŰZIFA hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszén házhoz szállít **Weiszberger és Társa**. Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutnál.

A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.

x Finom nőilack *chewrau* barna és fehér félcipőket vettem partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. *Feketénél, Bémer-téren*, *Elite-kávéház* mellett. Üzletemet

x Kossuth-utca 6. sz. ház emeletén a Körös felőli oldalon modern három szobás lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.

x Haláleset miatt eladó két gyönyörű könyvtár szekrény a legértékesebb irodalmi és tudományos könyvekkel s hozzátartozó könyvtárasztallal, megtekintés bármikor az orosházi plebánián. Eladási határidő 1913. január 31-ig.

x Uj tanfolyamok a Rose Nyelviskolában. Január 1-ével új tanfolyamok kezdődnek Rose tanár ábrázoló nyelviskolájában. Mától kezdve be lehet iratkozni német, francia vagy angol nyelvzajokra. A tanítás házon kívül is történhetik. Bővebb felvilágosítást ad a nyelviskola irodája, Rákóczi-ut 3.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Csütörtök: Sarkantyú; d. u. ifjúsági előadás Cigány.
Péntek: Sarkantyú.
Szombat: Csókszanatórium.
Vasárnap d. u.: Ártatlan Zsuzsi; este: Kedves Augusztin. (Bemutató előadás.)

A sarkantyú.

Nem okvetlenül szükséges katonadrámát írni annak, a ki ujat mondani nem tud. A sarkantyú megírásához ketten fogtak hozzá: Gábor Andor és Liptai Imre, de ketten sem vitték előbbre azt a témát, a melyet Herzeg Ferenc, Thury Zoltán és mások már több sikerrel kiaknáltak. A sarkantyú voltaképp nem is dráma, csak egy keserűséggel teli életkép; csupa civódás, sötét elkeseredés kergeti egymást három felvonáson keresztül. Ha valakinek jó kedve van és alaposan el akarja azt rontani, akkor csak nézze végig a Sarkantyút. Másodszor nem igen fog vágyódni utána. Voltaképpen beénekeskedve végig a darab, ámbár az igaz, hogy cselekménye nem lévén, nincs is mit befejezni. Cselekmény nincs, de vannak tulajdonságai nyujtott, csaknem unalmas jelenelek. Általában az egész meglehetősen fárasztó úgy a hosszadalmassága, mint a cselekménynek csaknem teljes hiánya miatt. Viszont el kell ismerni, hogy egyik-másik jelenet jó, a II. felvonás vége hatásos és némelyik jellem is ügyesen van megrajzolva. Az ügyvédi, vasuti és orvosi szakdolgozat azonban jobb lett volna nem bántani, mint a darabban megélvezhető naivitásokkal kiukkolni.

Az előadás a II. és a III. felvonásban jó volt, az I-ben erősen akadozott. Tóth Elek Rácz Györgye tele volt élettel és igazsággal; a II. felvonás végét megragadó erővel tudta játszani s általában ő mentette meg a Sarkantyút a bukástól. Eltekintve a szerkezeti hibáktól, melyet a közönség különben is erősen érzett, az I. felvonásban az akadozás, a III-ban Molnár ügyetlenkedése, mindvégig a sugó kétségbeesett erőlködése nem hatottak valami lelkesítően. A Tóth Elek mentő akciójának sikerében része

van Étsy Emilia meleg, közvetlen alakításának is, bár szerepe szintelenségét ő sem tudta teljesen eloszlatni. Igen sikerült Leövey Kleinja s a három nagyobb epizód szerep. T. Pogány Jankáé, Sik Rezsőé és Szarvasié. A többi szereplő csak a darab színvonalán mozgott, amivel nem akartunk sokat mondani —r.

Vendégszereplés. Szombaton este az eddig kitűzve volt Csókszanatórium helyett a Leányvásár kerül színre, mely alkalommal Bessy szerepét Kassay Rózi énekes szubrett játssza, aki szerződés céljából mutatkozik be.

MULATSÁG

Záróvizsga az Antalfy-kolonban. Az Antalfy Margitka, Nagyvárad kiváló és közkedvelt táncanárnökjének vezetése alatt álló gyermek-kolonnak, amelynek Hegedűs Rezsőné urnő a védnökönje, ma lesz a záróestélye. A minden ízében fényesnek és kedvesnek ígérkező záró kolonestélyen a modern táncok mellett egész sereg szebbnél-szebb jelmezes táncot fog lejteni a bájos baba- és bakfissereg. A magyar szőlő, magyar palotás, tiroli tánc, angol tánc, tréfás babatánc, matróztánc, tót tánc és a two-step látványosságzámba menő bemutatása után cigányzene mellett tánemulatság lesz. Az estély fél 7 órakor kezdődik.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Csöd. A nagyvárad kir. törvényszék, mint csödbíró, tegnap elrendelte a csödt Borgida Béla és Társa nagyvárad terménykereskedő ellen. A cég ezelőtt két évvel alakult és fényesen prosperált egészen a pénzkrisis bekövetkeztéig. Akkor kénytelenek voltak bejelenteni a fizetéseket. Az egyezségi tárgyalások már-már sikerre vezettek, amikor az utolsó pereben a hitelezők megkérték a cég ellen a csödt, amit a bíróság el is rendelt. Csödtmegmondok dr Földes Mihály ügyvéd, csödbiztos Patkó Géza törvényszéki bíró.

NYILTÉR

A közkedvelt

Szent János idénysör sötét és maláta dus (à la Salvator) hordókban és palackokban már kapható és megrendelhető Bognár és Szántó cégnél.

TÁVIRATOK

Román miniszter utja.

Bukarest, jan. 14.

Innen jelentik, hogy Dissescu Konstantin román közoktatásügyi miniszter ma Budapesten át Bécsbe utazott a Londonból érkező Take Jonescu román belügyminiszter elé. A két miniszter politikai okok miatt találkozik Bécsben.

A gépfegyver halottja.

Temesvár, jan. 15.

A lugosi 8-ik hadtest egyik gépfegyver osztálya ma gyakorlatozott Orsova vidékén. Az egyik tiszt bemutatott egy gépfegyvert, a melyik véletlenségből el kezdett működni és 3 katonát meglőtt. Névszerint Bella Arzént, Pálincás Simont és Csirnoszku Lukácsot. Mind a három súlyos sekeket kapott. Bella Arzén a délután folyamán belehalt sebébe.

A bolognai ferdetorony dűledezik.

Róma, jan. 15.

A történelmi emlékek miniszteriumi felügyelő-bizottságához távirat érkezett Bolognából, hogy a két ferdetorony közül az alacsonyabbik tetejétől le a talapatig többszörösen megrepesztett, s félő, hogy az egész torony ledől. A miniszterium mérnököket küldött a központból, a kik megállapították, hogy a veszedelem csakugyan nagy és vasgerendázattal kell összetartani a repedéseket. A munkát tegnap már megkezdték.

Uj orosz hadihajók.

Berlin, jan. 15.

Elbingben a Schachau-féle hajógyárban az orosz tengerészeti kormány két páncélos cirkálót és két torpedónaszádót rendelt meg. A szerződést már aláírták. A rendelés összege 52 millió márka s közvetlenül a szállítás után egyszerre fizetendő. A német hajógyár kötelezettséget vállalt, hogy mind a négy hadihajót még ebben az évben fogja szállítani.

A tintatartó dobálás.

Budapest, jan. 15.

A képviselőház 1910. március 21-iki ülésén történt tintatartó dobálás ügyével hétfőn foglalkozott a budapesti kir. törvényszék vádtanácsa. A vádtanács akkor a határozathozatal kihirdetését ma déli 12 órára tűzte ki. A vádtanács határozatát dr Langer Jenő, a vádtanács elnöke hirdette ki és e szerint a vádtanács Farkas Gyula, Zakariás János, Hoffmann Ottó, ifj. Madarász József és Beck Lajost hatóság elleni erőszak büntette miatt vád alá helyezte.

Regényesarnok.

AZ ELHAGYOTT ROMA.

Történeti elbeszélés.

Irtá: Dús László.

A név hallatára Stefano elhalaványodott, majd amikor visszatért arcába a vér, bíborpirosra változott az, szemeiben a gyűlölet lángja lobbant fel, kezét oldalán függő kardja markolatára tette.

— Gaetano Péter! — kiáltott Stefano, hogy környezete hallja. — Gaetano Péter, kinek anyja Orsini Auróra.

— Igen uram! — válaszolt az ifju, merészen a vasember elé lépve.

— Nagyanád a pápa nővére volt?

— Igen, Stefano Colonna! — felelt az ifju még merészebben. Azt hiszem uram, hogy neked nem vétettek azzal, hogy élni bátorokdtek.

A vasember végignézett az ifjun, azután megvetőleg szólt:

— Kár, hogy ilyen derék legény a pápához szegődött.

— Természetes volt uram, de nem önkényes.

— Helyes, a fejed és szived helyén van. Eh! de ne vitázzunk itt a eseléség előtt, menjünk be a terembe. Jöjj te is, ifju, lásd miként vigad Colonna István, hogyha leveti páncélját és leteszi sisakját.

Az ifju vonakodva bár, engedett a kényszerítésnek, Stefano Colonna, a vasember vendégszerető háza még ellenségei előtt is nyitva állott, sokkal inkább védve voltak itt, a vasember közvetlen közelében, mint a csatatéren, ahol nem ismert kiméletes.

Paola és Fiamma szemeikkel követték a vendégeket, kik előtt kitérült a Colonnák nagy termének kettős szárnyu ajtaja, ahol nem volt kőszarkány őrizőnek, de volt erős szív, hatalmas mell, szijjas izmok tömege, vaskar és tömör agy.

Nemsokára felhangzott a vendégsereg zivaja, ebből csakhamar kiszállott a háziur érces bariton hangja, amelylyel üdvözölte barátait s a futkosó szolgálak öblös aranykeszűből öntögették karsu ezüst kupákba a falernumi bort.

— Igyál fiu! — hívta fel Gaetano Pétert a háziur, kezébe nyomván egy karsu ezüst kupát. — Ciceró bora ez, ettől tanult beszélni a bőbeszédű szónok, hátha neked is használ!

Az ifju átvette a szinig töltött kupát.

— Köszönöm szívességedet uram! — kiáltott Gaetano, — körömpróbára üritem egészségédért!

A vas ember elnevette magát.

— Gonosz vagy, Pietro! — szólt Colonna, — a szájad engem üdvözöl, mig szived és gondolatod mást ölel.

— Nem, uram!

— Ne tagadd, no! — miért kínáltad a narancsot a rózsátónél? és kinek!

Az ifju area lángba borult.

— Szebben beszél arcod, mint szájad — szólt közbe Massinro Barbaró, — ha nem volnál olyan barna, mint valami szicíliai rózsaeerdő nyilott volna arcodon.

A vendégek figyelme egyszerre Gaetano felé fordult.

— Beh kár, hogy a pápa unokaöcse vagy! — mondotta Travera Alestandó, a másik vendég. — Mily jól találnád most magadat a vidám palestrinai várban.

— Gyöngyért gyöngyöt! — vágott közbe Negrofanti Bernardo, — én neked adom.

— Mit! Mit! halljuk! — kiabáltak összevissza a vendégek és körülfozták Negrofanti, kacagott mindenki, mert mindannyian tudták, hogy kardján kívül egyebe sines.

— Én neked adom Paolát, te add nekem a pápát!

Gaetano szerfelett indulatos lett.

— Stefano Colonna! — kiáltott Gaetano — ha e gonoszt ki nem üzöd házadból, én megyek el innét.

— Mi az? — kérde a vasember, aki épen Barbaróval beszélgetett és csak az ifju kiáltására lön figyelmes a történetekre és odasietett a Gaetano körülvevő csoporthoz.

Pietro büszkén állott, area lángolt, jobbjá kardja markolatát szorongatta.

— Megszégyenítette leányodat, Paolát — dörögte Gaetano — megbántotta unokanagybátyámat, legyalázott engem!

A vasember összeráncolta homlokát, tetőtől talpig meregette villámó tekintetével Negrofanti és nyugodtan így válaszolt:

— Negrofanti Bernardo! — nem volt jogod az én házamban megbántani az én vendégemet. Nemes hevű ifju, becsüllek érte, hogy nem türsz szennyfoltot neveden! — de figyelmeztetek, hogy az én leányom a te ajkaidon nem Paola, hanem donizetta, Colonna donizetta!

Gaetano lehülten hajtotta meg fejét.

— Atyja vagy a leggyönyörűbb donizettának, uram! — válaszolt Gaetano, — azért, nehogy még olyan megjegyzéseknek ki legyen téve, minőt Negrofanti mondott, bocsás meg érette, inkább távozom.

Stefano Colonna mosolylyal intett az ifjunak, hogy tegyen úgy amint akar, majd mikor ez kezét fogott vele, így szólt:

— Pietro Gaetani! Őrizkedjél attól, hogy még egyszer betedd a lábadat a Colonna-házba, mert bizony mondom neked, hogy vasra veretlek és börtönbe csukatlak.

Az ifju e fenyegetésre elmosolyodott és nevetve válaszolt:

— Látiumbeli vagyok, uram! — kihittál fenyegetésséddel, rajta leszek, hogy a bájos siquorina, kitől eltiltasz, ne üzön el, ha ismét megjelenek udvarodban.

Az ifju távozott, távozásközben kezét fogott mindenkivel, vidáman köszönt és úgy vette utját Róma felé.

Mikor Paola megtudta a történetet, Fiamma nagy csodálkozására így válaszolt atyjának:

— Miért törted össze esinos játékszereket, atyám! — most már nem fog visszatérni soha.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyvárad

fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Oszták hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	—	531.—
Közuti vasut	—	651.—
Városi villamos	—	373.—
Salgótarjáni kőszén	—	713.—
Rimamurányi	—	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy

uon pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és TARSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olesó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Figyelem!
Fióközlet nincs!

NAGY GYULA

Nagyvárad, Olaszi, Rákóci-ut

ajánlja saját gyártmányu kefe és meszelő nagyraktárát. Dus választék finom illatszerekből, pipere-szappanokból és mindennemű fésűkből és hajtűkből. Raktáron tart fürdő és kocsimosó szivacsokat jutányos árban. Fogkefék felelősség mellett. Különböző karácsonyi és újévi ajándékok olesó bevásárlási forrása.

Figyelem!
Fióközlet nincs!

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Beízetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előleget nyújt értékpapirokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiac-tér 1. Telefon 969. Gyár 1032

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép, kőpor, oltott mész stb. eladás.

Eladó muraközi mének,

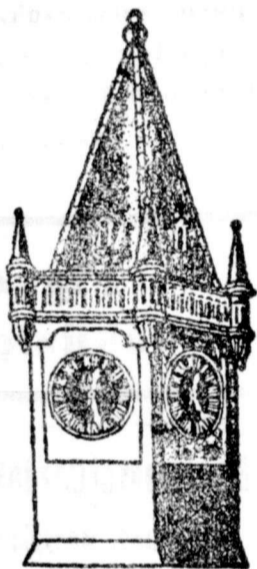
A nagyvárad i. sz. káptalan iklódi gazdaságában beltenyésztés elkerülése miatt eladó 3 drb. tenyészkepes különböző koru telivér, muraközi mén. Bővebb felvilágosítást ad az

Uradalmi Számtartóság
Iklód-pusztá. u. p. Nagyvárad.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra készítő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. Villanyerő berendezés.

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küld

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe.

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és mülakatos mester
Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt
Telefon 11-37. Telefon 11-37.

Meg van!! az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgeződni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, régi tűzhelyeket (sparhell) át lehet olcsó pénzért alakítani. Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak **ár- engedmény.**

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban. Meghívás esetén házhoz jövök. Vidéki levelekre válaszolok.

832-913. sz.

Hirdetmény.

Az 1881. évi XLI tc. 34. §-a alapján közhírré teszem, hogy a Páris-patak szabályozása folytán nyitandó új utca részére szükséges területek megszerzésére a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 69530 I. a. sz. rendeletével új kisajátítási eljárást rendelt el.

A kisajátítási eljárás határidejéül Nagyvárad város közigazgatási bizottsága 1913. február hó 4. napjának d. e. 9. óráját tűzte ki, az összejövetel helyéül pedig Nagyvárad város székházának bizottsági termét jelölte ki.

Erről az összes érdekeltet azzal értesitem, hogy a vonatkozó tervek, valamint a kisajátítandó területek összeírása 1913. január hó 10-től 1913. január hó 29-ig terjedő 15 napi közzemlére vannak kitéve s azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők s az érdekelték a tárgyaláson saját érdekükben annál is inkább jelenjenek meg, mivel az távolmaradásuk esetén is meg fog tartatni.

Nagyvárad, 1913. jan. 14.

Rimler Károly,
polgármester.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám
1913. január 1-én megnyitja
18-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton is felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerűen számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetekint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések 9 tizedésze erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltókra, kötelevényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelevények bélyeg és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos utca 4. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek Nagyvárad, 1912. december 8.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyszövetkezet igazgatósága.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
 ≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTÚL”
 politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott :
 1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
 a „Tiszántúl”-ban közöltetnek.

Alapítottott :
 1894.

Szájról-szájra száll a hír,

hogy mily meglepő kitünő minőségben és jutányos áron kaphatók

**Farkas István „APOLLO” drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.
Rimanóczy-palota. Telefon 1302.**

1. Mindennemű gyógyanyag és vegyszerárú. 2. Francia és angol illatszerek, faconokban vagy kimérve. 3. Arcz és kézápoló szerek, piperecikkek és piperezappanok. 4. A világhírű Y-PO szeplő és májfolt ellenes készítmények. 5. Thea, rum, cognac, tokaji asszu és malaga bor. 6. Likőr és rumessentiák ingyen előiratokkal. 7. Csukamájolajok, köhögés ellenes hurutszeletkek. 8. Hajszeszek, hajszőkítők, hajfestőszerek, hajpuderek, színházi festék. 9. Fogporok, szájvizek, fogpaszták, fogkefék dus választékban. 10. Ruha és hajkefék, manikűr és fésű kazetták, tükrök, gumicikkek, sérvkötők, kötszerek, fecskendők, lysoform és más fertőtlenítő szerek, mentőszekrények, mindennemű háztartási cikkek.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztíthatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Meglepő ujdonság!
FACIMBALOM

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a mellékelt ve-

rőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára verőkel, tokkal és mesés ajándékkal csak 6 korona.

Wagner a „HANGSZER-KIRÁLY”
országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában
Budapest, József-körút 15.

Fényképes árjegyzék ingyen. — OVAS: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 21. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari tagymentes
closetteket vízöblítéssel.
Angol-closett berendezést,
vízartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.
Mindennemű épület- és dísz-
bádogos munkát. Villany-
erő gépekkel berendezve.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos áron. Meghívásra hához küldök, levelekre válaszolok.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacs vay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

K O R C S O L Y A

különlegességek

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében

== Nagyvárád, Rákóczi-ut. Telefon 390. ==

100 kiló Porosz szalon fűtőszén 50 kilós zsákokban kimérve hához szállítva K 5.—